

„Schemat działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach”

Spis treści

1. Diagnoza kontekstu społecznego i gospodarczego	3
2. Identyfikacja problemów i potrzeb – uzasadnienie konieczności dokonania zmian	11
2.1 Problemy wpływające na konieczność wdrożenia „Schematu działania świetlicy środowiskowej w Starachowicach”	11
2.2 Cele wdrożenia „Schematu działania świetlicy środowiskowej w Starachowicach” ..	13
3. Model funkcjonowania świetlicy środowiskowej	17
4. Propozycja działań wraz z ich opisem, które mogą być przeprowadzone w świetlicy	30
5. Społeczność lokalna w kontekście zaproponowanych działań	47
6. Finansowanie działań w oparciu o dostępne programy grantowe	50
7. Analiza finansowa prowadzenia świetlicy	53
8. Załączniki	55

1. Diagnoza kontekstu społecznego i gospodarczego

Sytuacja społeczna i gospodarcza danego regionu, miasta wynika z jego historii, położenia geograficznego, liczby mieszkańców, struktury, wykształcenia mieszkańców i wielu innych elementów. Właściwa diagnoza jest zatem niezwykle ważna i wpływa na późniejsze efekty podjętych działań.

Zgodnie z diagnozą zawartą w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025 obszar rewitalizacji w Starachowicach charakteryzuje intensyfikacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Obszar zamieszkały charakteryzuje przede wszystkim wysoki odsetek osób bezrobotnych i korzystających z zasiłków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach, ubóstwo, problemy alkoholowe, niska aktywność społeczna oraz niska jakość przestrzeni publicznych¹.

Starachowice w 2016 roku według danych Urzędu Statystycznego w Kielcach zamieszkiwało 49 939 osób², z czego 3012 osób korzystało z jednego bądź kilku świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach, w tym 2325 osoby z powodu ubóstwa, 69 osób z powodu bezdomności, 573 z potrzeby ochrony macierzyństwa, 2102 z powodu bezrobocia, 1201 z powodu niepełnosprawności, 1712 z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, 881 z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 81 z powodu przemocy w rodzinie, 486 z powodu alkoholizmu³.

Co ważne liczba osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na terenie Miasta Starachowice jest znacznie większa niż występująca w rejestrach jednostek miasta. Z informacji przekazanych przez MOPS w Starachowicach wynika, że jednak nie wszyscy mieszkańcy decydują się na skorzystanie z pomocy odpowiednich ośrodków wspierających rodziny, ze względu na ograniczone zaufanie do instytucji publicznych (brak realnego wsparcia uzyskanego w przeszłości).

¹ Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025, s. 7-8.

²https://kielce.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_swietokrzyskie/portrety_gmin/powiat_starachowicki/Starachowice.pdf

³ Dane przedstawione na podstawie raportu MOPS Starachowice za I-III kwartał 2017 roku.

Problemy obecne w Starachowicach dotyczą także dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Z doświadczenia rocznej pracy coacha, pedagoga i animatora z dziećmi oraz ich rodzinami z Osiedla Wzgórze w Starachowicach zaobserwowano, w jaki sposób zmiany w organizacji pracy dorosłych, tryb i czas ich pracy lub jej całkowity brak osłabiły kontrolę rodziców i lokalnych społeczności nad młodymi ludźmi. Zarówno coach, pedagog i animator, realizujący badania w działaniu w ramach swoich obserwacji, rozmów i pracy organicznej potwierdzili niewątpliwie coraz to większą demoralizację młodych osób, często niepełnoletnich oraz coraz bardziej widoczne i nagminne wpadanie przez nich w nałogi. Jest to zatrważające i niebezpieczne zjawisko, widoczne również w Starachowicach, które prowadzi od przestępczości i przemocy, samobójstw i uciezek z domu, swobody seksualnej i wczesnego rodzicielstwa, wreszcie do udziału w skrajnych ugrupowaniach politycznych, grupkach kulturowych np. satanistycznych. Co więcej, obecnie podkreśla się fakt coraz większej skali tych zjawisk u coraz młodszych osób.

Tego rodzaju problemy i zagrożenia w różnym stopniu dotyczące dzieci i młodzieży zaobserwowane i zdiagnozowane zostały przez pracowników Fundacji Możesz Więcej, realizujących badania w działaniu, a także uczestników Konferencji Open Space „Nic o nas bez Nas”, która odbyła się w Starachowicach. Problematykę dotyczącą zagrożeń poruszono także w trakcie wizyty studyjnej, która miała miejsce w Warszawie w dniach 29.03.2017r. – 31.03.2017r.

Na podstawie obserwacji animatora, coacha i pedagoga, a także materiałów z konferencji, rozmów z dziećmi i młodzieżą oraz pracownikami MOPS należy stwierdzić, że problemy związane z prawidłowym funkcjonowaniem dzieci w ich rolach społecznych charakterystycznych dla ich wieku nie są prawidłowo przez nie realizowane. Dzieci i młodzież zagrożone są demoralizacją, która przekłada się na upadek moralności, rozwiązłość obyczajów, zepsucie, jak również brak karność, szacunku do osób starszych oraz dyscypliny. Obecnie młodemu pokoleniu w Starachowicach brakuje pozytywnych wzorców, widoczna jest pauperyzacja, przy jednoczesnym kulcie pieniądza oraz siły. Brakuje alternatyw jeśli chodzi o spędzanie wolnego czasu, na co zwracają uwagę dzieci i co zaobserwowano w kontaktach bezpośrednich.

Według wskazań specjalistów realizujących przez rok badania w działaniu oraz stwierdzeń wypracowanych przez uczestników Konferencji Open Space „Nic o nas bez Nas”, a także obserwacji samych dzieci i młodzieży ze Starachowic, w tym wychowanków

w prowadzonej przez naszą Fundację Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach, na sięganie po alkohol czy dopalacze często wpływa dysfunkcja w rodzinie i otoczeniu czy też brak możliwości rozwojowych, brak miejsc do spędzania wolnego czasu oraz uboga oferta wsparcia, możliwości rozwoju, proponowana przez istniejące placówki (wynikająca z niedofinansowania pracy z dziećmi i młodzieżą w środowisku otwartym), osamotnienie, brak sensu w życiu oraz wiele innych bezpośrednich i pośrednich czynników.

Ponadto często dzieci i młodzież postrzegana jest jako jednolita grupa. Mówi się, że wszyscy młodzi są źli i niewychowani. Jak sami młodzi ludzie ze Starachowic podkreślają jest to dla nich krzywdzące. Każdy sygnał wysyłany przez dzieci i młodzież w postaci picia, palenia, narkotyków, uzależnienia od wirtualnego świata czy też każdego innego uzależnienia jest sygnałem dla nas dorosłych, krewnych, znajomych, nauczycieli, sprawujących opiekę nad młodym człowiekiem, że coś niepokojącego się z nim dzieje, że potrzebuje on pomocy. Czasem wystarczy rozmowa, innym razem potrzeba poważniejszej interwencji.

Świat narzeka na dzieci i młodzież. Jak stwierdzili uczestnicy Konferencji Open Space „Nic o nas bez Nas” coraz rzadziej dorośli myślą o tym, by pomóc młodym ludziom w dzisiejszym zwariowanym, medialnym świecie w zrozumieniu siebie, odnalezieniu

swojego miejsca i swojego sposobu na życie. Podobne wnioski i spostrzeżenia wyniesiono z udziału w wizycie studyjnej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Warszawie. Bardzo często młody człowiek, sięgając po używki szuka ucieczki od otaczającego go świata, niesprawiedliwości i niezrozumienia. Nie jest to dobry sposób zapomnienia o problemach, ale młodzi ludzie często są przekonani, że to jedyna odpowiedź na każdy dramat młodości. Od używania już tylko krok do uzależnienia, z czego dzieci i młodzież rzadko zdają sobie sprawę, co potwierdziło się w trakcie rozmów z pedagogiem i coachem w ramach badań w działaniu. Przyczynami uzależnień dzieci i młodzieży są sytuacje rodzinne. Na taki nałóg narażone jest szczególnie dziecko, które wychowało się w rodzinie patologicznej, gdzie jedno z rodziców nadużywało alkoholu lub innych używek.

Podobne problemy występujące wśród dzieci i młodzieży obserwują również wychowawcy w prowadzonej od stycznia 2017 roku przez Fundację Możesz Więcej Świetlicy Środowiskowej „Sukces” w Starachowicach, która powstała w ramach utworzonego przez Fundację wspólnie z Gminą Starachowice Starachowickiego Centrum Interwencji Kryzysowej, oferującego kompleksowe wsparcie opiekuńczo-wychowawcze, osobiste, rodzinne i społeczne dla 462 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, oraz ich otoczenia, w tym rodzin i dzieci. Ponadto w oparciu o wizytę studyjną i badania w działaniu można stwierdzić, iż w bardzo dużym stopniu wpływ na młodego człowieka mają rówieśnicy i środowisko, w jakim dzieci i młodzież są wychowywani, w jakim każdego dnia przebywają. Młodzi ludzie nie myślą często o konsekwencjach swoich zachowań i tzw. „pierwszego razu”. Zazwyczaj nie kończy się on wraz z tym pierwszym. Doskonałą okazją do spróbowania czegoś zakazanego są wszelkiego rodzaju imprezy, zabawy, dyskoteki, urodziny, czas wakacji i ferii. W towarzystwie, gdzie większość korzysta z używek, a nie ma w nim odpowiedzialnego dorosłego człowieka, trudno jest być asertywnym i powiedzieć „nie”. Dzisiejszy świat chce być modnym. Używki są popularne wśród nastolatków i wielu za tą modą podąża, chcąc być lepszym od swoich kolegów. Dlatego tak ważna jest rola świetlicy, która – poprzez swoje działania – wpływa na całą grupę młodych ludzi i jednocześnie na każdego z nich z osobna.

Dojrzewanie i eksperymentowanie są ściśle ze sobą powiązane. Dzieci i młodzież intryguje to, co wydaje się im związane z dorosłością: alkohol, narkotyki, pieniądze etc. Naturalną cechą tego okresu jest chęć wypróbowania wszystkiego, co się da. Często zdarza się też, że młodzi sięgają po używki „na złość” rodzicom i innym dorosłym. To co zakazane kusi bardziej.

Zagrożeniem dla współczesnych młodych ludzi są również niewątpliwie media i Internet. Ich gwałtowny rozwój niekorzystnie wpływa na dzieci i młodzież. Zamiast żyć i rozwijać się w realnym, prawdziwym świecie, uciekają one w wirtualną rzeczywistość, gdzie jest im łatwiej, gdzie można udawać kogoś, kim się nie jest i ukrywać przed problemami.

Z obserwacji podopiecznych świetlic w ramach badania w działaniu, ale także wizyty studyjnej należy wyciągnąć wnioski, iż szybkie tempo zmian społeczno-ekonomicznych, które obserwujemy stało się powodem narastania problemów związanych z dysproporcjami, jakie pojawiają się wśród dzieci i młodzieży w zakresie edukacji, narastania zjawiska wykluczenia społecznego młodych ludzi i zagrożenia patologiami wśród dzieci i młodzieży. Dzieci i młodzież powinny przyjmować role: synów i córek, wnuczek i wnuczków, uczniów i uczennic, kolegów i koleżanek, przyjaciół i przyjaciółek etc. W wyniku działań dorosłych, jak i samych dzieci wymienione wcześniej role są niewłaściwie wykonywane przez dzieci i młodzież.

Z obserwacji coacha i pedagoga wynika, że tak jak w SP nr 1 w Starachowicach na co dzień coraz częściej to uczniowie wraz z rodzicami dyktują warunki współpracy z nauczycielami i dyrekcją. Z analizy dzienników i rozmów z nauczycielami szkoły, w której zbierano informacje na potrzeby niniejszego opracowania, wynika, że nauka dla ponad 60 proc. uczniów nie ma znaczenia, wystarczy tylko zdać, nieważne jak. Pozostanie w klasie na kolejny rok nie jest dla nich niczym złym. W szczególności pojawiają się problemy z dziećmi w klasach V i VI szkół podstawowych oraz I, II szkół gimnazjalnych. Stan taki wynika z postaw rodziców tych dzieci. W oparciu o wywiady środowiskowe oraz informacje przekazywane przez dyrektorów i nauczycieli szkół, z którymi Fundacja Możesz Więcej współpracuje, w tym SP nr 1 w Starachowicach, okazuje się, że rodzice, coraz mniej czasu poświęcają swoim dzieciom. Powodem tego jest często patologiczny charakter rodzin, w których żyją lub w innych przypadkach pogoń za zarobkami kosztem czasu poświęconego dzieciom. W takich rodzinach we wdrażaniu dyscypliny kładzie się nacisk na władzę, a nie

na zasady. W wyniku zaniku rodzin wielopokoleniowych nie ma osób, które poza rodzicami mogłyby się opiekować na co dzień dziećmi i przekazywać im wartości. Z naszych obserwacji i doświadczeń wynika, że dzieci i młodzież z takich rodzin cechuje się niskim poziomem empatii, empatycznego poczucia winy i zachowania prospołecznego. Osoby takie myślą wyłącznie o ochronieniu siebie i przetrwaniu, a nie przybieraniu perspektywy innej osoby. Często dla młodych ludzi pozbawionych opieki rodziców i rodziny jedyną rozrywką jest wypicie piwa na osiedlowym boisku lub na przystanku, wybite szyby w oknie pobliskiej szkoły podstawowej czy znęcanie się nad młodszym kolegą by ten dał im pieniądze na papierosy. Dodatkowo obok zaczyna wyrastać druga duża grupa dzieci i młodzieży, które zamiast konstruktywnie i zdrowo spędzać czas z rówieśnikami, jako kolegę wyznaczają sobie komputer ślęcząc godzinami przed szklanym monitorem, grając w gry np. wzmagające agresję lub uciekając w wirtualny świat portali społecznościowych zatracając siebie.

Ponadto na kształtowanie właściwych postaw i zachowań u dzieci i młodzieży duży wpływ ma czas wakacji, w którym pracownicy świetlicy mogą w swobodny sposób pracować z podopiecznymi w ich środowisku naturalnym. Wakacje to czas wolności, radości oraz swobody dzieci i młodzieży. Jest to okres szczególny, w którym dzieci i młodzież posiadają dużo niezagospodarowanego czasu wolnego. Czas wolny w życiu dziecka ma szczególne znaczenie, gdyż efekty pracy wychowawczej zależą w dużym stopniu od tego, jaką ilością czasu dziecko dysponuje, jakie wpływy na niego oddziałują, gdzie i jak go spędza. Może więc on być dobrodziejstwem, czasem, w którym można rozwijać, kształtować osobowość,

ale może być też czasem bezwartościowym dla rozwoju dziecka, a nawet czynnikiem demoralizującym. Ważnym środkiem zapobiegającym takiemu niebezpieczeństwu jest odpowiednie przygotowanie dzieci do racjonalnego spędzania czasu wolnego już od najmłodszych lat, ponieważ już wtedy kształtuje się wiele upodobań i nawyków. Zasoby czasu wolnego wyznaczają pewne ramy czasowe dla różnych zachowań składających się na wzory spędzania tego czasu. Dlatego też niebagatelną sprawą jest wielkość tego czasu pozostająca do dyspozycji dzieci i młodzieży. Należy stwierdzić, iż na ilość czasu, jakim oni dysponują wyłącznie na własne zainteresowania i potrzeby wpływa wiele czynników niezależnych od dzieci i młodzieży (np. nakładane przez rodziców obowiązki domowe). Jednocześnie samym zwiększeniem budżetu czasu wolnego nie można stymulować aktywności dzieci i młodzieży w tym czasie, form jego spędzania, wzorów zachowań, jakie zechce w nim realizować.

Bardzo ważnym aspektem pracy z dziećmi i młodzieżą jest zwrócenie uwagi na sposób spędzania przez nie czasu wolnego. Wiąże się to ściśle z przeciwdziałaniem patologiom i uzależnieniom, o których wspominaliśmy wcześniej. Działalność profilaktyczna może odbywać się w środowisku pozaszkolnym dzieci i młodzieży poprzez realizację programów i warsztatów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Podejmowanie inicjatyw profilaktycznych w świetlicach w znacznym stopniu może przyczynić się do podnoszenia efektywności oddziaływań profilaktycznych także w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, gdyż wówczas dzieci i młodzież znajdują się w zaufanym miejscu, w którym – jak wynika z obserwacji – czują się dobrze i bezpiecznie. W związku z tym stosowanie profilaktyki służy promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień od jakichkolwiek środków psychoaktywnych, przemocy i agresji.

Tak, jak stwierdzili uczestnicy Konferencji Open Space „Nic o nas bez Nas” Świetlica Środowiskowa jest miejscem kompleksowego rozwoju dzieci i młodzieży. Dodatkowo to neutralne miejsce, jeżeli chodzi o odbiór dzieci i młodzieży. To w takim miejscu jak świetlica, znając sytuację wychowanków, można wpływać na wychowanków przy wykorzystaniu nieformalnych kontaktów oraz znając sytuację wychowanków z różnych perspektyw. Celem działań Świetlicy jest walka z beczynnością, nudą i brakiem alternatyw, które są największymi wrogami dzieci i młodzieży ponieważ prowadzą do destrukcji i zagubienia.

Istotnym elementem wpływającym na życie społeczne jest gospodarka funkcjonująca w danym regionie i poziom jej rozwinięcia. Zgodnie ze zdiagnozowaną w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025 sytuacją gospodarczą warto podkreślić, iż specyfika gospodarki Starachowic i całego powiatu starachowickiego opiera się w dużej mierze na przemyśle związanym z przetwórstwem metalu (siedem firm zlokalizowanych w Starachowicach), produkcji metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (120 firm działających w Starachowicach), produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (24 firmy w Starachowicach). Spośród firm reprezentujących powyższe branże wymienić należy m.in. Odlewnie Polskie, MAN Bus oraz Perfopol. Oprócz przetwórstwa metalu, specyfiką gospodarki powiatu starachowickiego jest również ponadprzeciętny udział firm z branży produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych np. Cerrad i Cersanit (38 firm w Starachowicach)⁴.

W związku z tym można stwierdzić, że pomimo tego, iż Starachowice to znaczący w województwie świętokrzyskim ośrodek administracyjny i przemysłowy występuje tutaj niski stopień przedsiębiorczości oraz słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Wszystko to przekłada się na występowanie opisanych powyżej problemów społecznych.

W oparciu o przedstawioną sytuację społeczną, jak i gospodarczą w Starachowicach możemy stwierdzić, że placówki wsparcia dziennego zarówno te o charakterze opiekuńczym, jak i specjalistycznym, są jednym z podstawowych miejsc wsparcia dla dzieci i młodzieży wychowujących się w niekorzystnych warunkach środowiskowych i przeżywających w związku z tym problemy w różnych sferach życia.

W związku z powyżej przedstawionymi informacjami niezwykle istotne jest stworzenie schematu działania placówki, tak aby w świetlicy praca mogła przebiegać w sposób jak najbardziej efektywny.

⁴ Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025, s. 55.

2. Identyfikacja problemów i potrzeb – uzasadnienie konieczności dokonania zmian

2.1 Problemy wpływające na konieczność wdrożenia „Schematu działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach”

W oparciu o całoroczne działania pracowników Fundacji Możesz Więcej, tj. coacha, pedagoga i animatora w ramach realizacji badań w działaniu, obserwacji funkcjonowania modelowych placówek działających w systemie pomocy społecznej w Warszawie podczas wizyty studyjnej oraz diagnozy przeprowadzonej z uczestnikami Konferencji Open Space „Nic o nas bez Nas” oraz spotkań z mieszkańcami Starachowic wskazano na następujący problem główny, który powinien być rozwiązany w oparciu o realizację „Schematu działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach”, a mianowicie – niewystarczająca liczba świetlic środowiskowych oferujących wsparcie opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży. Istotnym problemem jest także zagrożenie wykluczeniem społecznym, patologiami i uzależnieniami.

Wśród problemów szczegółowych z jakimi mamy do czynienia, a które w oparciu o „Schemat działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach” należy zniwelować i które zostały zdiagnozowane również w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025 są:

1. Gorsze wyniki w nauce.
2. Brak możliwości spędzania czasu w interesujący sposób.
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Ubóstwo absolutne.
5. Niskie budżety domowe i niedostępność do dóbr wyższych.
6. Zakłócanie porządku publicznego.

Działania, które będą realizowane w oparciu o „Schemat działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach” w celu zniwelowania powyżej opisanych problemów wśród dzieci i młodzieży ze Starachowic, są konieczne z ich punktu widzenia, jak również z punktu widzenia środowiska rodzinnego, szkolnego oraz lokalnego, w którym na co dzień młodzi żyją, uczą się i mieszkają. Bez realizacji planu pracy zaplanowanego w „Schemacie działań Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach” dzieci i młodzież ze Starachowic nie będą miały szansy na zmianę swojego życia. Nadal będą przebywać w patologicznych i niewydolnych wychowawczo rodzinach i nie będą miały możliwości finansowych na poszerzoną edukację (w celu nadrobienia zaległości w nauce i szkolenia językowe). Osoby bez oferowanego im w świetlicy rozwoju i wsparcia nadal będą negatywnie postrzegane przez środowisko zewnętrzne (w tym szkolne). Dzieci i młodzież nie nabędą także – bez proponowanych przez nas działań – umiejętności pozytywnego funkcjonowania w grupie społecznej, jaką jest np. klasa szkolna. Nadal będą mieć ograniczone możliwości uzyskania bezpłatnego wsparcia wychowawczego i psychologicznego. Kolejnymi konsekwencjami nie podjęcia przez nas założonych w świetlicy działań będą nasilające się trudności w uczeniu się i niepowodzenia szkolne; wagarowanie; zaburzenia zachowania w relacjach z członkami społeczności szkolnej, rówieśniczej, lokalnej i rodziny; brak świadomości własnego potencjału osobistego oraz bezpośrednie i coraz większe zagrożenie uzależnieniami. Ponadto w wystarczającym stopniu nie zostanie podjęta walka z beczynnością, nudą i brakiem alternatyw, które są największymi wrogami dzieci i młodzieży, co w konsekwencji będzie prowadziło do dalszej destrukcji i zagubienia.

2.2 Cele wdrożenia „Schematu działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach”

W oparciu o diagnozę zawartą w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025, całoroczne działania pracowników Fundacji Możesz Więcej, tj. coacha, pedagoga i animatora w ramach realizacji badań w działaniu, obserwacji funkcjonowania modelowych placówek funkcjonujących w systemie pomocy społecznej w Warszawie podczas wizyty studyjnej, diagnozy przeprowadzonej z uczestnikami Konferencji Open Space „Nic o nas bez Nas” oraz spotkań z mieszkańcami Starachowic wskazano na następujący cel główny, który powinien być uzyskany w oparciu o realizację „Schematu działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach”, a mianowicie: Stworzenie kompleksowej oferty opiekuńczo-wychowawczej i rozwojowej dla dzieci i młodzieży ze Starachowic.

Wśród celów szczegółowych, które dzięki wdrożeniu schematu zostaną postawione wychowankom w procesie współpracy z wychowawcami możemy wymienić te zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025:

Ponadto celami szczegółowymi, które należy zrealizować są:

1. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze Starachowic podopiecznych Świątlicy.
2. Wzbogacenie rozwoju intelektualnego dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich dostępu do sektora usług społecznych z zakresu edukacji, kultury, turystyki, wypoczynku letniego z włączeniem nowoczesnych metod aktywizacji społecznej i zawodowej.
3. Nabycie umiejętności wyrażania własnych emocji, potrzeb, uczuć, zdobycie i przyswojenie wiedzy o swoich mocnych i słabych stronach.
4. Zdobycie podstawowej wiedzy i umiejętności w aspekcie profilaktyki uzależnień oraz akceptowanych form zachowań.
5. Nabycie umiejętność twórczego nastawienia do rzeczywistości.
6. Nabycie umiejętności poszukiwania, znajdowania i stosowania w praktyce rozwiązań oryginalnych i adekwatnych do konkretnej sytuacji i problemów.
7. Stosowanie przez dzieci i młodzież społecznie akceptowanych zachowań oraz posiadanie wiedzy o sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
8. Posiadanie i stosowanie wykształconych kompetencji skutecznego rozwiązywania konfliktów.
9. Nabycie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjnego i kontynuacji nauki, odkrycie własnych zainteresowań i uzdolnień.
10. Zwiększenie korzystania z sektora usług turystyczno-krajoznawczych.
11. Podniesienie poziomu rozwoju kulturalnego poprzez kontakt ze sztuką.
12. Ukształtowanie postawy altruistycznej do ludzi i świata oraz nabycie umiejętności pracy społecznej w charakterze wolontariatu.
13. Zwiększenie udziału w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego i wzbogacenie oraz rozwinięcie zainteresowań.
14. Płynne korzystanie ze środków komunikacji społecznej oraz komunikatywne posługiwanie się słownictwem związanym z tematyką edukacyjną i zawodową.
15. Zapewnienie obecności w placówkach specjalistów świadczących usługi doradcze, konsultacyjne i poradnicze z zakresu pedagogicznego, psychologicznego i zawodowego.

Wszystkie wymienione cele wpisują się w cel strategiczny Gminnego Programu

Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025, a mianowicie: Lepsze życie w Starachowicach – miście, które znalazło pomysł na siebie.

Przedstawione powyżej cele wdrożenia „Schematu działania Świetlicy Środowiskowej w Starachowicach” będą realizowane zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵. W oparciu o realizację poszczególnych działań, zaplanowanych i realizowanych przez odpowiednią kadrę, umożliwimy rozwiązanie zdiagnozowanych i opisanych wcześniej problemów.

Placówki wsparcia dziennego działają pod różnymi nazwami: świetlice środowiskowe, ogniska wychowawcze, kluby, świetlice socjoterapeutyczne. Funkcjonowanie tego typu placówek reguluje Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednym z założeń tej ustawy jest stworzenie systemu pomocy rodzinom, które przeżywają kryzys – do realizacji tego zadania zobowiązane są gminy. Wspieraniu rodziny służyć mają różne działania – jednym z nich jest organizacja placówek wsparcia dziennego. Ustawa stanowi, że „w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego”. Placówki wsparcia dziennego organizują rozmaite zajęcia – sportowe, rekreacyjne, kulturalne, pomagają w nauce, rozwijają zainteresowania. Współpracują ze szkołami, pomocą społeczną, kuratorami rodzinnymi oraz innymi instytucjami pomagającymi dziecku i rodzinie. Świetlice są czasem ostatnim ratunkiem dla dzieci, których rodziny nie radzą sobie ze swoimi trudnościami.

Dla przyjętego w niniejszym opracowaniu modelu, Świetlicę Środowiskową będziemy traktować jako placówkę opiekuńczo-wychowawczą wspierającą proces opieki i wychowania dzieci i młodzieży w ciągu kilku godzin dziennie, w której zajęciach będą mogły uczestniczyć dzieci i młodzież w wieku od 4 do 18 lat. Placówka w takim rozumieniu zapewnia organizację czasu wolnego w sposób interesujący i oparty o indywidualne potrzeby i zdolności, pomoc w nauce, organizację zabaw i zajęć sportowych. Prowadzone zajęcia i konkursy oraz zajęcia tematyczne ukierunkowane są na profilaktykę i pomoc dziecku i rodzinie w radzeniu sobie z życiowymi problemami i kryzysami związanymi z relacjami z rówieśnikami, szkolnymi i rodzinnymi. Natomiast praca wychowawcza z dziećmi i młodzieżą będzie polegała na rozwijaniu ich zainteresowań, a także spełnianiu potrzeb i oczekiwań wychowanków. W miarę możliwości finansowych organizowane są ogniska,

⁵ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz.U. 2011 nr 149 poz. 887.

wycieczki, poczęstunki. W czasie zajęć zwracana jest szczególna uwaga na kształtowanie prawidłowych postaw koleżeńskich, szacunku dla osób starszych oraz wzajemnej pomocy i współpracy.

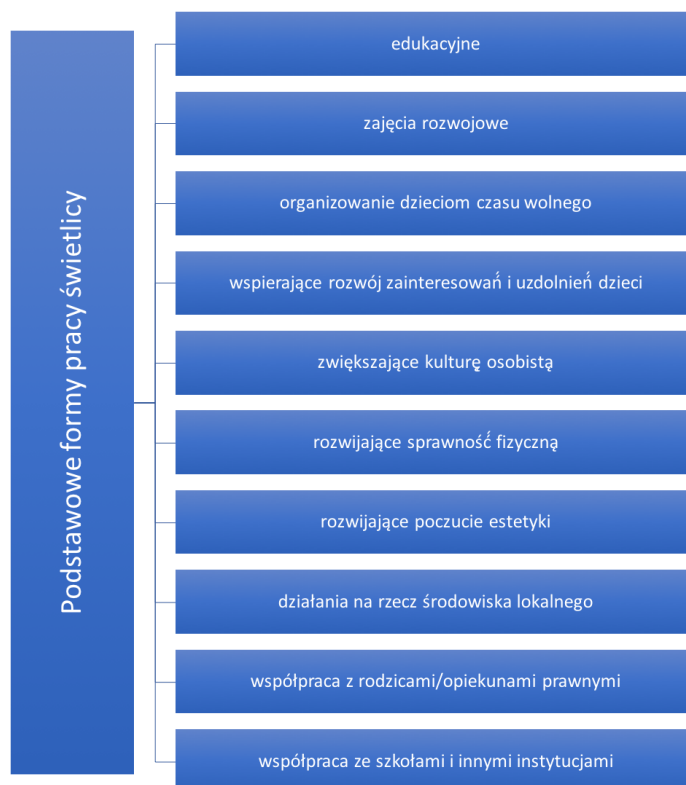
3. Model funkcjonowania świetlicy środowiskowej

I. Organizacja pracy świetlicy środowiskowej.

- 1 Świetlica jest placówką wsparcia dziennego, która prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczą i wychowawczą oraz pozwala na racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego od zajęć szkolnych dzieci i młodzieży.
- 2 Celem działalności świetlicy środowiskowej jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi.
- 3 Zadaniem świetlicy jest: pomoc w nauce, organizowanie dzieciom czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, rozwijanie kultury osobistej, poprawa sprawności fizycznej, rozwój umiejętności interpersonalnych, współpraca z rodzicami/opiekunami dzieci oraz instytucjami je wspierającymi, jak: szkoła, placówki medyczne, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe.
- 4 Podstawowe formy pracy świetlicy:

- a) edukacyjne: odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce, reedukacja, nauka języków etc.;

- b) zajęcia rozwojowe, obejmujące tematykę promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy oraz ryzykownych zachowań;
 - c) organizowanie dzieciom czasu wolnego: gry i zabawy, wycieczki, inne formy aktywnego spędzania czasu oraz uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym, np. koncerty, wystawy;
 - d) wspierające rozwój zainteresowań i uzdolnień dzieci: plastyczne, teatralne, taneczne, modelarskie, itp.,
 - e) zwiększające kulturę osobistą np. nauka zasad zachowania przy stole, nauka higieny;
 - f) rozwijające sprawność fizyczną: gry zespołowe, zabawy zręcznościowe, nauka pływania, tenis stołowy etc.;
 - g) rozwijające poczucie estetyki, czystości, higieny osobistej, otoczenia etc.;
 - h) działania na rzecz środowiska lokalnego, np. współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz innych społeczności;
 - i) współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi;
 - j) współpraca ze szkołami, pracownikiem socjalnym oraz innymi osobami i instytucjami w zależności od potrzeb dziecka za zgodą rodziców/opiekunów prawnych dziecka.
6. Dodatkowe formy pracy świetlicy:
- a) rozwój osobisty;
 - b) rozwój zainteresowań;
 - c) umożliwienie dzieciom i młodzieży spożycia posiłku/podwieczorku;
 - d) wycieczki i wyjazdy o charakterze turystyczno-rekreacyjnym.

Kadra pedagogiczna i wolontariusze

Kierownik świetlicy

Wychowawcy świetlicy środowiskowej

Specjaliści

Wolontariusze

Specjaliści

II. Kadra pedagogiczna i wolontariusze.

1. Kierownik świetlicy:

a) świetlicą kieruje kierownik. W razie jego nieobecności placówką kieruje osoba przez

- niego wyznaczona, posiadająca odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia;
- b) kierownik jest przełożonym wszystkich pracowników i wolontariuszy, którzy pracują w świetlicy;
- c) kierownikiem świetlicy może być osoba, która posiada następujące kwalifikacje:
- wykształcenie wyższe na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą lub na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej;
 - nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
 - wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
 - nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - w przypadku wszczęcia przeciwko kierownikowi świetlicy postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego stosuje się przepisy art. 13.
- d) do zadań kierownika należy:
- opracowanie regulaminu świetlicy;
 - opracowanie zakresów czynności i obowiązków podległym pracownikom i wolontariuszom;
 - systematyczne wizytacje zajęć grupowych i indywidualnych zgodnie z potrzebami i harmonogramem oraz ocena realizacji zadań;
 - prowadzenie nadzoru nad warunkami sanitarnymi, przeciwpożarowymi, BHP oraz nad bezpieczeństwem podopiecznych i pracowników;
 - odpowiedzialność za powierzony majątek;
 - dbanie o prawidłowe prowadzenie i zabezpieczenie dokumentacji świetlicy;
 - dbanie o zachowanie tajemnicy służbowej i zawodowej w sprawach dotyczących

dzieci, znajdujących się w placówce oraz ich rodzin;

- dbanie o przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych zgodnie z przepisami w tym zakresie.

2. Wychowawcy świetlicy środowiskowej:

- wychowawca planuje, organizuje i prowadzi pracę opiekuńczo-wychowawczą:
 - z grupą dzieci oraz pracę indywidualną z dzieckiem;
 - z rodzicami lub opiekunami prawnymi oraz innymi osobami i instytucjami, wspierającymi rodzinę w wychowaniu, w zależności od potrzeb dziecka;
- wychowawcą w świetlicy może być osoba, która posiada następujące kwalifikacje:
 - wykształcenie wyższe na kierunku: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą lub na dowolnym kierunku, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej;
 - co najmniej wykształcenie średnie i udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną.
- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- w przypadku wszczęcia przeciwko wychowawcy postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego stosuje się przepisy art. 13.

3. Specjaliści:

- a) specjalistą w świetlicy może być osoba, która posiada następujące kwalifikacje:
- w przypadku psychologa – prawo wykonywania zawodu psychologa w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2001r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73 poz. 763 i Nr 154, poz.1798 oraz z 2009r. Nr 22, poz.120 i Nr 92, poz.753);
 - w przypadku pedagoga – tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna;
 - w przypadku logopedy lub innego specjalisty – ukończone studia wyższe magisterskie na odpowiednim kierunku wraz z uprawnieniami pedagogicznymi oraz udokumentowane przygotowanie do prowadzenia zajęć o profilu potrzebnym w świetlicy;
 - instruktora – udokumentowane przygotowanie do prowadzenia zajęć sportowych, rekreacyjnych, artystycznych i innych.
- b) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- c) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
- d) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

e) w przypadku wszczęcia przeciwko specjalście postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego stosuje się przepisy art. 13.

4. Wolontariusze:

Działalność świetlicy może być wspierana przez wolontariuszy, szczególnie w zakresie rozszerzenia opieki nad dziećmi oraz rozwijania ich indywidualnych zainteresowań i zdolności.

a) wolontariuszem w świetlicy środowiskowej może być osoba:

- pełnoletnia, która oświadczy, że jest niekaralna;
- posiadająca predyspozycje i umiejętności niezbędne do pracy w świetlicy środowiskowej, najlepiej studenci kierunków pedagogicznych lub psychologii oraz kierunków studiów, pozwalających na pomoc dzieciom w nauce. przedmiotów humanistycznych, przyrodniczych i matematyczno-fizycznych;

b) kierownik świetlicy przed rozpoczęciem pracy jest zobowiązany poinformować wolontariusza o zadaniach, obowiązkach oraz konieczności zachowania tajemnicy w sprawach dzieci, znajdujących się w placówce oraz ich rodzin;

c) wolontariusz wykonuje zadania odpowiadające świadczeniu pracy pod nadzorem kierownika świetlicy lub wyznaczonego przez niego wychowawcy.

Pozostałe zasady współpracy z wolontariuszem określa Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

5. Inne osoby:

Osoba niepełnoletnia może wspierać pracę świetlicy środowiskowej pod nadzorem wychowawcy, po uzyskaniu pisemnej zgody rodziców oraz określeniu przez kierownika zakresu zadań/czynności, które będą pomocne w pracy wychowawców.

6. Zespół wychowawczy:

W placówce działa zespół wychowawczy. W jego skład wchodzi: kierownik placówki, wychowawcy i inni specjaliści, powoływani przez kierownika. W skład zespołu mogą też wchodzić inne osoby m.in.: pedagog szkolny, kuratorzy, pracownicy socjalni, przedstawiciel rodziców, wolontariusze zaproszeni przez kierownika świetlicy. Zadaniem zespołu jest ocena aktualnej sytuacji i potrzeb dzieci, wymiana informacji między wychowawcami, planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych oraz analiza i weryfikacja metod pracy stosowanych w świetlicy. Zespół określa

częstotliwość spotkań, w wymiarze nie mniejszym niż na 2-3 miesiące.

III. Wychowankowie .

1. Dzieci i młodzież korzystają ze świetlicy dobrowolnie i nieodpłatnie, wyłącznie na podstawie pisemnej zgody rodziców lub prawnych opiekunów. Zajęcia w świetlicy przewidziane są dla dzieci i młodzieży w wieku 6-18 lat ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) zaniedbywanych wychowawczo;
- b) pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo;
- c) mających problemy z nauką;
- d) sprawiających problemy wychowawcze, lecz nie wykazujących utrwalonych zaburzeń zachowania.

W przypadku braku uzasadnionych przeciwwskazań w świetlicy mogą przebywać dzieci niepełnosprawne oraz w innym wieku niż w/w, jeśli w środowisku istnieje takie zapotrzebowanie, a placówka ma możliwość zapewnienia tym dzieciom odpowiedniej opieki.

2. Prawa i obowiązki wychowanków:

a. wychowanek świetlicy ma prawo do m.in.:

- opieki wychowawczej oraz zapewnienia bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w świetlicy i poza jej terenem w godzinach określonych w harmonogramie działalności świetlicy;
- życzliwego traktowania, poszanowania jego godności osobistej, przekonań religijnych, ochrony przed przemocą,
- swobodnego wyrażania myśli i przekonań;
- udziału w zajęciach organizowanych przez świetlicę.

b. wychowanek ma obowiązek, m.in.:

- przestrzegania postanowień zawartych w Regulaminie świetlicy;
- współpracy w procesie opieki i wychowania;
- przestrzegania zasad kultury osobistej i relacji w grupie rówieśniczej;

- pomagania innym;
- dbania o mienie placówki, uczestniczenia w pracach porządkowych;
- ponoszenia odpowiedzialności za własne postępowanie.

3. Samorząd wychowanków:

Świetlica gwarantuje wychowankom możliwość utworzenia i działania samorządu świetlicowego. Jego organizację określa regulamin ustalony wspólnie przez wychowawców i wychowanków, zatwierdzony przez kierownika świetlicy. Samorząd wybiera opiekuna spośród wychowawców świetlicy. Samorząd może przedstawiać kierownikowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania świetlicy.

IV. Organizacja pracy świetlicy:

1. Świetlica czynna jest cały rok kalendarzowy z wyjątkiem świąt, dni ustawowo wolnych od pracy, organizowanych wyjazdowych wypoczynków letnich i zimowych, oraz wykonania niezbędnych prac remontowych, konserwatorskich i porządkowych.

Świetlica jest czynna we wszystkie dni robocze w razie potrzeby również w soboty w godzinach dostosowanych do potrzeb dzieci i młodzieży, minimum 3-4 godziny dziennie. W wyjątkowym przypadku ilość dni i godzin pracy świetlicy może być inna, dostosowana do potrzeb dzieci. W miarę potrzeb i możliwości świetlica może być czynna również w okresie ferii zimowych i wakacyjnych (do 3 tygodni).

2. Liczba dzieci pozostających pod opieką jednego wychowawcy musi być dostosowana do potrzeb dzieci oraz rodzaju prowadzonych zajęć. W czasie zajęć odbywających się na terenie świetlicy pod opieką jednego wychowawcy w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 15 dzieci. Liczba dzieci systematycznie uczęszczających do świetlicy nie powinna być mniejsza niż 10.

3. Zasady naboru dzieci i młodzieży do świetlicy środowiskowej:

- a) Dzieci i młodzież są przyjmowani do świetlicy:
 - bez skierowań, na zasadzie dobrowolnego i wewnętrznie umotywowanego zgłoszenia dziecka i rodzica.
 - wychowankowie mogą być również zgłaszani przez instytucje: poradnie, szkoły, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych MOPS itp. oraz organizacje pozarządowe.
- b) Przyjęcie dziecka do świetlicy odbywa się na podstawie pisemnej zgody rodziców lub prawnych opiekunów dziecka.

4. Dokumentacja świetlicy środowiskowej:

- a) Świetlica środowiskowa realizuje zadania w oparciu o następujące dokumenty:
 - regulamin świetlicy, który opracowuje kierownik w porozumieniu z podmiotem prowadzącym. Regulamin określa również zasady korzystania ze świetlicy przez wychowanków, zawiera prawa i obowiązki wychowanków, zasady bezpieczeństwa, nagrody i kary. Regulamin powinien być wywieszony w widocznym miejscu;
 - harmonogram zajęć, uwzględniający działania zaplanowane do realizacji na dany dzień, tydzień, miesiąc i rok;

- indywidualne karty zgłoszenia prowadzone dla każdego dziecka, które zawierają dane dziecka;
 - dziennik zajęć, zawierający krótki opis zajęć oraz podpis osoby prowadzącej zajęcia;
 - listy obecności wychowanków na zajęciach w danym dniu (mogą stanowić integralną część dziennika zajęć). Dziennik i listy obecności (jeśli są prowadzone oddzielnie) muszą być zawsze dostępne w świetlicy podczas trwania zajęć. Dziennik musi posiadać pieczęć organizacji oraz należy wpisać rok, którego dotyczy. Raz na dwa miesiące dziennik powinien być sprawdzany przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń woli z ramienia organizacji. Podpis osoby upoważnionej jest równoznaczny z oświadczeniem, iż zapisy w dzienniku są zgodne ze stanem faktycznym;
 - wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 2013 r. poz. 330 ze zm.) w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych.
- b) Dokumentację kadrową i finansową placówki prowadzi organizator świetlicy lub osoba zatrudniona przez organizatora, a posiadająca odpowiednie kwalifikacje zawodowe.
5. Warunki lokalowe i wyposażenie świetlicy:
- organizator świetlicy musi posiadać dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości, na terenie której znajduje się świetlica lub posiadać aktualną umowę użyczenia;
 - baza lokalowa musi posiadać zaplecze sanitarne;
 - baza musi spełniać warunki bezpieczeństwa i higieny, w tym zamieszczone w widocznym miejscu gaśnice, oznakowaną drogę ewakuacji oraz nieutrudniony dostęp do drzwi wyjściowych;
 - umieszczony w widocznym miejscu regulamin organizacyjny świetlicy;
 - informację o dofinansowaniu działalności świetlicy z budżetu miasta;
 - miejsce do odrabiania lekcji musi być wyposażone w stoliki, krzesła, regały, itp., pomoce dydaktyczne np. przybory szkolne, gry planszowe, zabawki edukacyjne, książki, itp., ewentualnie pomieszczenia lub miejsce do zabawy;

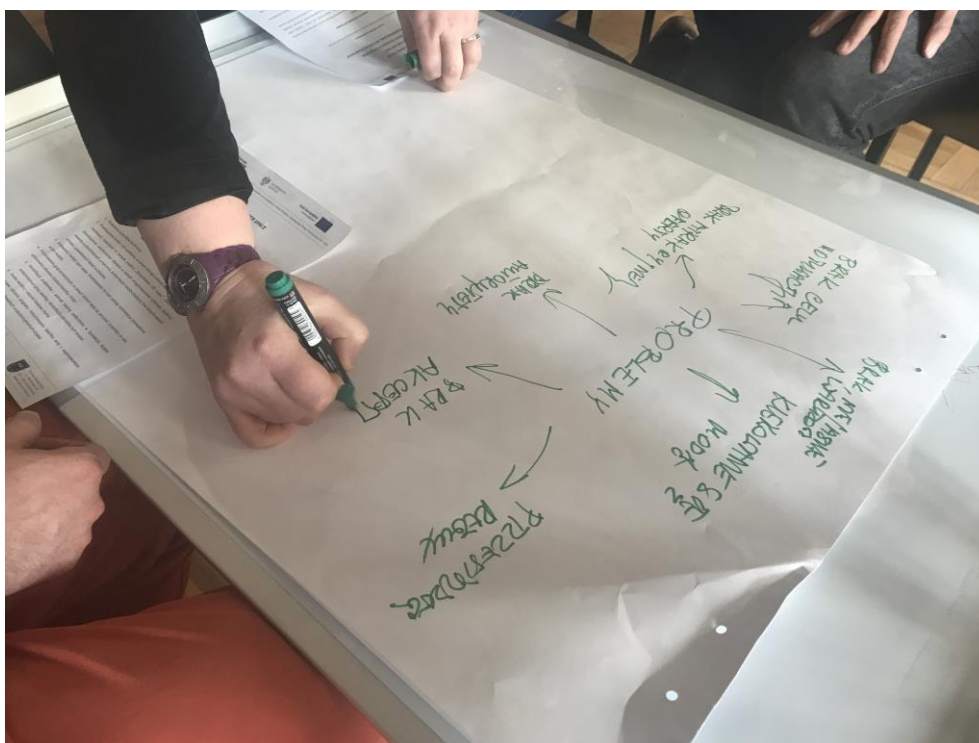

- wydzielone miejsce do przygotowywania lub przechowywania artykułów spożywczych dla dzieci;
- apteczkę z podstawowym wyposażeniem do udzielenia pierwszej pomocy;
- inne, niezbędne do realizacji programu zajęć środki i sprzęt.

6. Pobyt dziecka w świetlicy środowiskowej jest nieodpłatny.

Powyższy Model funkcjonowania świetlicy środowiskowej będzie wdrażany w oparciu o dokumenty umożliwiające realizację pracy placówki zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do tych dokumentów zaliczamy: Regulamin organizacyjny Świetlicy w Starachowicach, Roczny plan pracy Świetlicy w Starachowicach, Statut Świetlicy w Starachowicach, Roczny plan pracy Świetlicy w Starachowicach w systemie miesięcznym, Program Świetlicy w Starachowicach, Karta zgłoszenia Dziecka do Świetlicy w Starachowicach.

4. Propozycja działań wraz z ich opisem, które mogą być przeprowadzone w świetlicy

- I. **Działania obligatoryjne**, które przyczynią się do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wzbogacą ich rozwój intelektualny oraz zwiększą dostępność do

sektora usług społecznych z zakresu edukacji z włączeniem nowoczesnych metod aktywizacji społecznej. W skład tych zajęć wchodzi: Warsztaty integracyjne, Trening Interpersonalny, Zajęcia edukacyjno-informacyjne, Warsztaty profilaktyczne, Trening Twórczego Myślenia, Trening Zastępowania Agresji, Zajęcia z doradztwa zawodowego, Zajęcia turystyczno-krajoznawcze, Spotkania z kulturą, Działania wolontarystyczne.

1. **Warsztaty integracyjne** przyczynią się do stworzenia atmosfery sprzyjającej powstawaniu i rozwijaniu głębszych więzi osobistych pomiędzy wychowankami świetlicy. Warsztaty integracyjne pozwolą na lepsze poznanie się osób w grupie, scalenie grupy, odkrycie mocnych stron u siebie i u poszczególnych członków grupy, spowodują wzrost wzajemnego zaufania. Warsztaty integracyjne rozwiną u dzieci i młodzieży umiejętności współdziałania w grupie oraz porozumiewania się, budowania empatii i zdolności odczytywania uczuć, wyćwiczą ekspresję i inwencję twórczą, wzmocnią poczucie własnej wartości. Warsztaty integracyjne pozwolą zapobiegać zmęczeniu psychofizycznemu poprzez ćwiczenie umiejętności podnoszenia poziomu energii w grupie oraz umiejętności wyciszenia. Integracja zespołu jest podstawą dalszej efektywnej pracy świetlicowej, podczas realizacji m.in. Treningu Interpersonalnego, Treningu Twórczego Myślenia, Treningu Zastępowania Agresji, Zajęć z doradztwa zawodowego, Zajęć wolontarystycznych, wymagających zaangażowania i współpracy między dziećmi i młodzieżą, ale także i innych zajęć. Warsztaty prowadzone są metodami aktywizującymi, pozwalającymi na wyzwolenie autentyczności wśród uczestników.
2. **Trening Interpersonalny**, oparty jest na procesie grupowego programu pracy nad samym sobą. W trakcie zajęć wychowankowie poznają swoje własne cechy, typowe zachowania, emocje oraz swoją osobę w zakresie kontaktów interpersonalnych. Trening Interpersonalny będzie dla nich chwilą zatrzymania się oraz przyjrzenia sobie i innym; odkrycia własnych emocji, zachowań, do jakich mają tendencje, a także nauki budowania dobrego kontaktu z ludźmi i porozumiewania się. W ramach zajęć dzieci i młodzież uświadomią sobie swoje mocne i słabe strony, nauczą się dostrzegania i akceptowania swoich sukcesów i porażek, uświadomią sobie, co wpływa na ich dobre lub złe samopoczucie, wypracują umiejętność dostrzegania swoich mocnych stron i prezentowania ich innym ludziom. Wychowankowie nauczą się, w jaki sposób mogą pomagać sobie oraz innym w kłopotliwych sytuacjach.

Przekonają się, co daje dobre myślenie o sobie. Uczestnicy będą zastanawiali się nad konsekwencjami swoich działań, a także będą analizować zachowania i odczucia związane z podejmowaniem ryzyka. Dzieci i młodzież zdobędą wiedzę na temat cech osobowości oraz ich znaczenia w życiu człowieka, będą uczyli się rozpoznawać uczucia, przekazywać informacje o trudnych uczuciach. Wychowankowie poznają różne wartości ważne w życiu człowieka oraz nauczą się budować poczucie swojej wartości. Dzieci i młodzież nabędą umiejętność adekwatnego wyrażania uczuć oraz radzenia sobie ze złością. Wykształcona zostanie w nich umiejętność introspekcji oraz szukania siły w sobie. Poprzez zajęcia nastąpi wzmocnienie pozytywnego myślenia o sobie samym, podnoszenie samooceny oraz doświadczanie własnych silnych stron. Warsztaty oparte będą na aktywnych metodach pracy: „burzy mózgów”, scenek odgrywanych przez uczestników, pracy w małych grupach, itp., gdzie młodzi ludzie niejako sami dochodzą do pozytywnych wniosków.

- 3. Zajęcia edukacyjno-informacyjne.** W trakcie zajęć zostanie uczestnikom dostarczona podstawowa wiedza o substancjach psychoaktywnych, uzależnieniach, anoreksji, bulimii, HIV i AIDS, zachowaniach suicydalnych oraz sektach i subkulturach młodzieżowych. Przedstawione zostaną przyczyny używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych – ich wpływu na organizm człowieka oraz mechanizmów wchodzenia w uzależnienie. Omówione będą podstawowe symptomy wskazujące na kontakt młodych osób ze środkami psychoaktywnymi (tu nastąpi uwrażliwienie na niepokojące sygnały, zachowania i sytuacje). Przedstawione zostaną skutki fizyczne i psychiczne anoreksji i bulimii prowadzące bardzo często do wyniszczenia organizmu. Zwrócona zostanie uwaga na kryteria diagnostyczne charakteryzujące powyższe choroby. Ponadto omówione zostaną sytuacje w jakich może dojść do zakażenia wirusem HIV i w konsekwencji zachorowania na chorobę, którą jest AIDS, wyjaśnione zostanie w jaki sposób można uchronić się przed zagrożeniem. Informacje na temat zachowań suicydalnych oscylować będą wokół ukazania przyczyn skłaniających dzieci i młodzież do podejmowania tak drastycznych kroków, oraz dostarczenia wiedzy na temat mechanizmów integrujących jednostkę z szerszymi strukturami społecznymi i z samym sobą, zapobiegających dezintegracji społecznej, poczuciu osamotnienia i wyobcowania. W kwestii przynależności młodych ludzi do sekt i subkultur młodzieżowych zwrócona zostanie uwaga na przyczyny

popychające młodych ludzi do wkraczania w szeregi nieformalnych grup destrukcyjnych, ukazane zostaną zasady i reguły funkcjonowania powyższych grup, oraz zaprezentowane zostaną alternatywne grupy młodzieżowe wykazujące pozytywny kierunek działania. Omówione zostaną także problemy uzależnień w rodzinie, współuzależnienia oraz przekazane zostaną informacje, jak można zapobiegać i przeciwdziałać tym problemom. Zajęcia będą prowadzone w formie m.in. pogadanki, dyskusji, wykładu, prezentacji multimedialnej, itp.

4. **Warsztaty profilaktyczne** – wychowankowie w trakcie warsztatów nauczą się kształtowania negatywnych postaw dotyczących używania środków uzależniających. Umocnią w sobie alternatywne, pozytywne sposoby osiągnięcia ważnych celów (przyjaźń, akceptacja, kształtowanie wzorów zdrowego trybu życia, atrakcyjnych sposobów spędzania wolnego czasu). W trakcie warsztatów nastąpi zmiana stereotypowych, nieprawdziwych sądów o działaniu używek, wprowadzenie rozróżnienia: „używanie-nadużywanie” substancji chemicznych, pokazanie mechanizmu uzależnienia i ukazanie procesu wychodzenia z uzależnienia. Dostarczenie doświadczeń angażujących i integrujących dzieci i młodzież, uczenie uzyskiwania naturalnego stanu zadowolenia z życia, radzenie sobie z uczuciami budzonymi przez jakikolwiek związek z alkoholem, papierosami, uczenie zdrowego podejścia do narkotyków i leków, uwrażliwienie uczestników na sygnały ostrzegawcze, mówiące o nadużywaniu substancji chemicznych, budzenie i rozpoznawanie emocji związanych z używkami. W ramach warsztatów profilaktycznych dotyczących tematu HIV i choroby AIDS wychowankowie będą mieli okazję do refleksji nad własnym zachowaniem, oceny podejmowanych zachowań ryzykownych we własnym życiu, przeprowadzą symulacje różnych sytuacji życiowych. Uczestnicy rozważać będą dylematy moralne, zostaną zapoznani z podstawami prawnymi, dotyczącymi chorób zakaźnych, m.in. AIDS. Dostaną szansę przyjrzenia się własnemu stosunkowi do osób zakażonych, poznania źródeł uprzedzeń oraz braku tolerancji.
5. **Trening Twórczego Myślenia.** W trakcie warsztatów poprzez różnorodne ćwiczenia wychowankowie odkrywać będą schematy umysłowe i uczyć się ich pokonywania, dzięki rozwojowi twórczego nastawienia do rzeczywistości oraz poznaniu konkretnych technik kreatywnego myślenia i rozwiązywania problemów. Trening

doprowadzi do rozwinięcia u dzieci i młodzieży podstawowych zdolności i umiejętności logicznego i twórczego myślenia, odkrycia własnych możliwości twórczych, rozwoju zainteresowań, aktywności i motywacji do działania. Ponadto dzięki udziałowi w treningu wychowankowie podniosą swoje kompetencje językowe, umiejętności werbalizowania własnych myśli, pobudzą wyobraźnię, fantazję, a także rozwiną umiejętności koncentracji uwagi. Trening Twórczego Myślenia wspomaga także rozwój percepcji wzrokowej i słuchowej, pomaga w podnoszeniu samooceny, uczy pozytywnego myślenia, wyrażania siebie, komunikacji swoich myśli i uczuć oraz kształtowania akceptowanych przez społeczeństwo norm i zachowań społecznych. Trening Twórczego Myślenia składa się z czterech komponentów: trening umiejętności interpersonalnych, trening zdolności, trening motywacji, trening przezwycięzania przeszkód. Wychowankowie uzyskają umiejętności poszukiwania, znajdowania i stosowania w praktyce rozwiązań oryginalnych i adekwatnych do konkretnej sytuacji. Trening Twórczego Myślenia wspomaga rozwój intelektualny wychowanków poprzez ćwiczenia funkcji poznawczych, pamięci, koncentracji uwagi, logicznego i twórczego myślenia, stworzy możliwości spędzenia wolnego czasu w sposób ciekawy i twórczy.

6. **Trening Zastępowania Agresji (TZA)** – wspomaga modyfikowanie zachowań dzieci i młodzieży przejawiającej agresję lub inne zaburzone zachowania, uczy umiejętności alternatywnych wobec agresji sposobów kontrolowania gniewu i bardziej efektywnych sposobów myślenia, a także norm moralnych i wartości społecznie aprobowanych. Trening Zastępowania Agresji składa się z trzech komponentów: treningu umiejętności zachowań prospołecznych, treningu kontroli złości, treningu zasad etycznych (wartości). Jest to program wielostronnej interwencji skierowanej na zmianę zachowania dzieci i młodzieży niedostosowanej. Pomaga osobom niedostosowanym społecznie zdobyć umiejętności nawiązywania prawidłowych kontaktów z innymi ludźmi, zdolności planowania, komunikacji, panowania nad emocjami, radzenia sobie z lękiem, gniewem i wielu innych umiejętnościach. Wychowankowie zmieniają agresywne i przemocowe zachowania na zachowania pożądane i społecznie akceptowane. Stosowane będą w nim cztery strategie nauczania

(jeśli chodzi o trenowanie umiejętności i zachowań prospołecznych): modelowanie, gra w role, informacja zwrotna, trening uogólniający.

7. **Zajęcia z doradztwa zawodowego** – w ramach zajęć wychowankowie nabędą umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki, odkryją własne zainteresowania, uzdolnienia. Rozpoznają swoje usposobienie i temperament pod kątem predyspozycji do wykonywania różnych zawodów. Dzieci i młodzież zdobędą wiedzę o interesujących ich zawodach, o czynnościach i warunkach pracy dla konkretnego zawodu. Zostanie u nich ukształtowana właściwa postawa wobec pracy, np. poczucie odpowiedzialności, wychodzenia z inicjatywą, punktualności itp. Zajęcia będą prowadzone w formie warsztatów, pogadanki, dyskusji, ćwiczeń w grupach, odgrywania ról, pokazów multimedialnych.
8. **Zajęcia turystyczno-krajoznawcze** – w ramach zajęć wychowankowie rozwiną kondycję fizyczną, poznają nowe miejsca oraz będą prowadzili zdrowy tryb życia nastawiony na aktywne spędzanie czasu wolnego. Poprzez zajęcia dzieci i młodzież poznają kraj, jego środowisko przyrodnicze, tradycje, zabytki kultury i historii, poszerzą wiedzę z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego. Wśród wychowanków zostaną upowszechnione zasady ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody. Dzięki udziałowi w zajęciach dzieciom i młodzieży zostaną upowszechnione formy aktywnego wypoczynku, podniesiona zostanie ich sprawność fizyczna i poprawi się ich stan zdrowia. Zajęcia turystyczno-krajoznawcze pozwalają kształtować u dzieci i młodzieży nawyki kulturalnego zachowania się, szacunku dla przyrody, ochrony naturalnego środowiska człowieka, umożliwiają także gromadzenie ciekawych eksponatów, które później mogą wzbogacić szkolne pracownie biologiczne, geograficzne, historyczne itp. W ramach zajęć przewidziane są gry zespołowe i indywidualne, trzy rajdy, dwie grupowe wycieczki, dwa grille, jeden obóz wakacyjny.
9. **Obóz wakacyjny** – połączenie organizacji obozu wakacyjnego z programem profilaktycznym skierowanym do dzieci i młodzieży. Przewidziane formy realizowane podczas obozu wakacyjnego to: zajęcia integrujące grupy – przyczyniające się do pełniejszego wzajemnego poznania się uczestników; zajęcia warsztatowe na następujące tematy dotyczące działań profilaktycznych: zapobieganie

uzależnieniom, udane i zdrowe życie, budowanie zaufania i pozytywnej samooceny, radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, zapoznanie się z kulturą i sztuką Pomorza poprzez wyjście do muzeum, wycieczki turystyczne w trakcie obozu wakacyjnego, związane z poznaniem walorów przyrody województwa pomorskiego; wyjścia na piesze wycieczki, przyczyniające do budowania kondycji fizycznej uczestników oraz uczące orientacji w terenie; gry i zabawy na świeżym powietrzu, w organizację i prowadzenie których zostaną włączeni uczestnicy, pozwolą na rozwój twórczego nastawienia do wykonywanych obowiązków; organizacja ogniska – wspólne przygotowanie i biesiadne spędzanie czasu wolnego; organizacja konkursu sportowego zatytułowanego „Letnie zmagania” składającego się z kilku konkurencji możliwych do wykonania na terenie ośrodka oraz w najbliższym jego otoczeniu; wyjście na basen, uczące nawyku aktywnego spędzania czasu wolnego. W działania zostaną włączone społeczności lokalne, będą uczestniczyć w rajdach i grillach, pomagając w ich przygotowaniu i realizacji.

10. **Spotkania z kulturą** – w ramach zajęć u dzieci i młodzieży kształtowany jest wszechstronny i harmonijny rozwój, w tym szczególnie kontakt z teatrem, kinem. Wychowankowie nabędą ogładę i kulturę osobistą w obcowaniu ze sztuką, rozwiną u siebie postawy społeczne, umiejętność współdziałania i współżycia w grupie. Przedstawienia teatralne, seanse filmowe, jak i wystawy będą dobierane tak, aby jak najlepiej wpływać na rozwój kulturalny dzieci i młodzieży. W ramach tych zajęć odbędą się dwa wyjścia do teatru, dwa wyjścia do kina, dwie wystawy.
11. **Działania wolontarystyczne** – w ramach zaplanowanych w świetlicy działań wolontarystycznych sami wychowankowie podejmą próby animacji społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie festynów osiedlowych, założenie koła wolontarystycznego, odwiedziny w domach dziecka, domach pomocy społecznej. Zgodnie z myślą H. Normana Schwarzkopfa „Pomagając innym dotrzeć na szczyt sam się do niego zbliżasz” wychowankom w ramach zajęć zostanie uświadomiona idea wolontariatu. Wychowankowie będą także zachęceni do uczestnictwa w zbiórkach publicznych organizowanych przez Fundację Możesz Więcej na rzecz fundowania stypendiów naukowych. Poprzez działania z wychowankami będzie także promowana idea wolontariatu wśród dzieci i młodzieży. Poprzez udział dzieci i młodzieży w wolontariacie będą u nich kształtowane postawy: aktywności, twórczości,

bezinteresownej pomocy, wrażliwości na potrzeby innych, umiejętnej oceny rzeczywistości, solidarności, odpowiedzialności i współodpowiedzialności, patriotyzmu, braterstwa, lojalności, postawy „być nad mieć”, szacunku dla każdego bez względu na wiek, tożsamość, wyznawane poglądy.

II. Działania fakultatywne – w ramach tych działań wychowankowie mają swobodę wyboru spośród oferowanych zajęć tych, w których będą chcieli uczestniczyć. W skład tych zajęć mogą wchodzić takie, jak np.: dziennikarskie, filmowe, fotograficzne, gier planszowych, kabaretowe, komputerowe, kulinarne, modelarskie, muzyczne, plastyczne, rekreacyjno-sportowe, taneczne, teatralne, wizażu. Działania fakultatywne umożliwiają dokonywanie samodzielnych wyborów i podejmowanie odpowiedzialności za nie, wdrażają do współuczestnictwa w organizacji i realizacji własnego procesu organizacji czasu wolnego i zainteresowań. Przykładowe formy zajęć:

- 1. Zajęcia dziennikarskie** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość m. in. zapoznania się z zasadami tworzenia czasopism, zasadami pracy i warsztatem dziennikarza mediów elektronicznych. Zajęcia będą obejmować takie zagadnienia jak: komunikacja, kreatywność, sztuka autoprezentacji, źródła informacji prasowej, konferencja prasowa, sztuka pisania tekstów informacyjnych, sonda uliczna, kreowanie wizerunku publikacji prasowych oraz wycieczkę po redakcji mediów lokalnych. W ramach warsztatów dzieci i młodzież poznają tajniki dziennikarstwa radiowego, nauczą się zachowania w studio, nagrywają audycję radiową. Uczestnicy będą mieli szansę na przeprowadzenie wywiadu i nagranie minireportażu. Warsztaty będą kształtowały podstawy działalności dziennikarskiej wśród młodzieży, aby później zdobytą wiedzę w pełni mogli wykorzystać w życiu. Istotne jest również pobudzenie aspiracji twórczych uczestników oraz rozwijanie umiejętności edytorskich. Ponadto warsztaty przyczynią się do kształtowania u wychowanków postaw przedsiębiorczych, pobudzą ich aspiracje twórcze. W trakcie zajęć zdobywanie praktycznych umiejętności będzie szło w parze z zabawą, która – jak wiadomo – sprzyja rozwijaniu aktywności i kreatywności. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.

2. **Zajęcia filmowe** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość uczestniczenia w dwóch elementach zajęć: jednym, w którym m.in. zapoznają się ze sztuką filmową, językiem filmu i analizą filmu. Wychowankowie będą mieli możliwość wyrażania własnego zdania, poglądów, przemyśleń na temat filmu, wzbogacą własną osobowość pod względem wartości umysłowych i treści życia emocjonalnego. Będą mogli poznać ciekawe osoby o podobnych zainteresowaniach i pasjach. Wychowankowie wspólnie z prowadzącym obejrzą film w kameralnym gronie, emisja stanie się pretekstem do dyskusji i wyrażenia własnych przemyśleń. Drugim elementem zajęć będzie wspólna praca nad krótkimi dziełami filmowymi. W takiej tej formy zajęć dzieci i młodzież wraz z prowadzącym będą wspólnie ustalali tematy nakręcanych filmów lub będą pracowali nad wybranymi fragmentami literackimi. Wychowankowie będą omawiali strukturę dzieła i właściwy dla niego sposób narracji (np. film drogi, dokument kreacyjny, reportaż, komedia). Dzieci i młodzież wraz z prowadzącym będą przygotowywali scenopis, czyli rozpisanie filmów na poszczególne ujęcia i sekwencje ujęć. Ponadto dowiedzą się, co to jest kadr i jak go komponować. Do dyspozycji uczestników warsztatu będzie kamera video, której podstawowe zasady działania zostaną przedstawione. Wychowankowie w ramach warsztatów nakręcą film z obozu wakacyjnego, który zostanie potem rozpromowany. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.
3. **Zajęcia fotograficzne** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość zapoznania się z pracą z aparatem – jak używać aparatu cyfrowego, aby w pełni wykorzystać jego możliwości. Zdobędą informacje na temat tego, jakie istnieją formaty zapisu zdjęć, tryby tematyczne i manualne, jakie są możliwe ustawienia parametrów aparatu (ekspozycja, balans bieli, głębia ostrości), poznają tajniki pracy z lampą błyskową, budowę aparatu. Wychowankowie nauczą się kreowania obrazu – podstawowe aspekty fotografii, potrzebne do wykonywania dobrych zdjęć. Kompozycja, światło, barwa, głębia obrazu, perspektywa, ruch. Dzieci i młodzież pozna podstawowe właściwości zdjęć: portretowych, pejzażowych, architektury, makro i panoramicznych. Wykorzystanie filtrów. Ponadto uczestnicy warsztatów poznają tzw. warsztat cyfrowy, a w jego ramach dowiedzą się, jak wykorzystać do poprawy zdjęć komputer i bezpiecznie archiwizować dane. Przeprowadzą podstawową obróbkę zdjęć, będą poprawiać jakość ujęć, będą usuwać niedoskonałości oraz błędy.

Wychowankowie poznają sposoby kreacji obrazu, filtry, zasady archiwizacji i katalogowania, przygotowania zdjęć do druku, prezentacji fotografii, wykonania portfolio, skanowania i drukowania fotografii. Wychowankowie odkryją fotografię dla siebie. Ponadto warsztaty fotograficzne otworzą młodych ludzi na świat i inne osoby. Poprzez odpowiednie ukierunkowanie i zmobilizowanie do zgłębiania fotografii, chcemy wywołać ducha współpracy i zdrowego współzawodnictwa. W ramach zajęć zostanie zorganizowana wystawa fotograficzna. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.

4. **Zajęcia z gier planszowych** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość wcielania się w osadników zasiedlających wyspę, poszukiwaczy przygód, którzy podróżują po baśniowych krainach czy w końcu w generałów prowadzących swoje armie ku zwycięstwu. Niezależnie od zainteresowań i upodobań każdy znajdzie grę, w której się odnajdzie. Ekonomia, historia, strategia, fantastyka, militaria i wiele innych. Gry planszowe w ramach zajęć w Świetlicy są idealnym sposobem na ciekawe i rozwijające spędzenie wolnego czasu w gronie znajomych. Budzą też wiele emocji związanych z rywalizacją, w końcu każdy chce zakończyć rozgrywkę z najlepszym wynikiem. Zajęcia te nauczą wychowanków umiejętności koncentracji i „wyciszenia”, umiejętności opanowania emocji, ćwiczenia pamięci i logicznego myślenia, udoskonalą umiejętność podejmowania samodzielnych decyzji, nauczą wytrwałości i uporczywości, a jednocześnie pokory i tolerancji, poszanowania przeciwnika, ukształtują wolę walki i rywalizacji oraz uodpornią na stres. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.
5. **Zajęcia kabaretowe** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość odnajdywania humoru wśród zdarzeń życia codziennego, odgrywać krótkie scenki improwizowane, pracować z tekstem. Wychowankowie uaktywnią swoje olbrzymie pokłady wyobraźni, własnej inwencji i pomysłowości przez zabawy, skecze, scenki, gry i rozmowy. Uczestnicy warsztatów będą sami twórcami i odtwórcami programu kabaretowego przygotowanego przy wsparciu prowadzącego warsztaty. Warsztaty kabaretowe pozwolą również na przekazanie dzieci i młodzieży ważnych treści w sposób całkowicie dla nich akceptowalny, bez konieczności stosowania mentorskich pouczeń. Zajęcia kabaretowe z jednej strony wspomogą proces integracji młodzieży oraz udoskonalą umiejętności artystyczne uczestników z drugiej wsparą

wychowanków w uświadamianiu i wzmacnianiu swej indywidualności. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.

6. **Zajęcia komputerowe** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość m.in. nauki samodzielnej obsługi komputera, zastosowania komputera jako narzędzia służącego rozwojowi zainteresowań dzieci i młodzieży oraz jako użytecznego narzędzia do pracy i zabawy. Wychowankowie będą doskonalić swoje umiejętności obsługi komputera, gruntownie zapoznają się i utrwalać umiejętności stosowania programów użytkowych z pakietu Microsoft Office, ze szczególnym uwzględnieniem zaawansowanych pojęć programów Word i Excel. Zajęcia z grafiki komputerowej wprowadzają dzieci i młodzież w świat „malowania na ekranie” korzystając z prostego programu Paint jak również z zaawansowanego programu graficznego Corel Photo-Paint, Photoshop. Uczestnicy będą uczyć się podstawowych funkcji programów: stosowania narzędzi graficznych, tworzenia i edytowania grafiki i fotografii, wstawiania tekstu i skanowania. W ramach zajęć z projektowania stron www uczestnicy będą uczyć się projektowania prostych stron o profesjonalnym wyglądzie. W ramach spotkań dzieci i młodzież będą poznawali metody projektowania stron internetowych oraz rozbudzała i rozwijała swoje zainteresowania informatyczno-plastyczne. Poprzez warsztaty wychowankowie przystosują się pełniej do życia w społeczeństwie informacyjnym, odbioru i wykorzystania nowoczesnej technologii do potrzeb własnych, rozwiną wiedzę oraz umiejętność selekcji informacji. Zdobędą praktyczne umiejętności pracy w wymienionych powyżej programach, rozwiną twórczą postawę i udoskonalą obsługę komputera. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.
7. **Zajęcia kulinarne** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość stworzenia „Kącika Kucharza”, blok ten obejmuje sferę kulinarną, przewiduje różnorodne zajęcia z zakresu nauki gotowania, wiedzy o regionalnych potrawach, a co najważniejsze wykształcenia umiejętności przygotowywania posiłków, zasad zachowania przy stole, oraz wyuczenie prawidłowych nawyków żywnościowych. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.
8. **Zajęcia modelarskie** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość m.in. realizacji swoich pasji związanych ze sklejeniem modeli, rozwoju swoich zdolności manualnych oraz poznania tajników modelarstwa. W trakcie zajęć dzieci

i młodzież zajmą się tworzeniem modeli z plastiku, kartonu i drewna. Uczestnicy rozwiną swoje zdolności manualne, poszerzą swoją wiedzę o materiałach używanych w modelarstwie. Ponadto wychowankowie poznają różne techniki modelarskie, rodzaje modeli i sposoby ich konstruowania. Poprzez udział w warsztatach dzieci i młodzież rozwiną się w następujących sferach: manualnej, emocjonalnej, współpracy w grupie, integracji ze środowiskiem, spotkań grup z całego miasta i kraju. W ramach warsztatów wychowankowie będą mogli się nauczyć, że oprócz budowy i bezpiecznej eksploatacji atrakcyjnych, prostych lub skomplikowanych w montażu modeli różnych typów również tego, że różne przedmioty mają mnóstwo arcyciekawych zastosowań – również w realizacji własnych marzeń a zajęcia z modelarstwa mogą być także wspaniałą zabawą i przygodą. Stworzone podczas warsztatów modele będą wystawione na wystawie na terenie Świetlicy Środowiskowej BRACHU w Kielcach. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.

9. **Zajęcia muzyczne** – w ramach zajęć wychowankowie wezmą udział w praktycznych ćwiczeniach oddechowych. Ponadto bardzo szybko oswoją się z mikrofonem i technologią komputerową. W oparciu o sprzęt komputerowy oraz szeroki zestaw podkładów karaoke i profesjonalnych podkładów muzycznych, wychowankowie zapoznają się z polskim i zagranicznym repertuarem muzycznym. Korzystając z karaoke, poprzez zabawę i rozrywkę, chętniej i szybciej nauczą się interpretować tekst. Odważniej również, będą chcieli występować przed szeroką publicznością biorąc udział w festiwalach i prezentacjach artystycznych. Warsztaty umożliwią wychowankom wstęp do świata muzyki. W ramach zajęć dzieci i młodzież będą także mieli możliwość nauczyć się gry na instrumentach np. gitarze. Warsztaty zakończą się wystawieniem dyplomu.
10. **Zajęcia plastyczne** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość m.in. poznania podstawowych techniki i zagadnień plastycznych łączących teorię z praktyką. W ramach zajęć wychowankowie zostaną otoczeni przyjazną, twórczą atmosferą. Dzieci i młodzież zdobędą umiejętność wyrażania własnych emocji w procesie twórczym, rozwiną też te cechy osobowości, które będą przydatne w życiu społecznym. Zajęcia wspomogą ich rozwój, aby stali się uważnymi obserwatorami otaczających zjawisk, widzieli więcej szczegółów i barw wokół siebie. Warsztaty plastyczne przyczynią się także do znacznej poprawy sprawności manualnej dzieci

i młodzieży, a przede wszystkim ich samooceny. Stworzona w trakcie zajęć atmosfera akceptacji i poczucia bezpieczeństwa pomoże każdemu wychowankowi przeżywać naturalną radość tworzenia. Wychowankowie w ramach warsztatów będą posługiwać się na zajęciach różnorodnymi technikami plastycznymi: rysunek, malarstwo, podstawowe techniki graficzne, techniki mieszane. Swoje zaskakujące pomysły, ciekawe i nietypowe wypowiedzi będą mogli zaprezentować na różnorodnych wystawach, konkursach, warsztatach.

- 11. Zajęcia rekreacyjno-sportowe** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość m.in. kontrolować własne negatywne zachowania i emocje w stosunku do siebie i innych, kształtować wrażliwość na przejawy cierpienia fizycznego i psychicznego, wdrażać się do utrzymywania higieny osobistej i otoczenia. Ponadto warsztaty przyczynią się do zapobiegania zachowaniom naruszającym spójność grupy (skarżenie, kłótnie, dokuczanie), rozładowania napięć i energii, wprowadzenia w pogodny i radosny nastrój. Dzięki udziałowi w warsztatach dzieci i młodzież będą kształtowali u siebie szacunek do innych osób zwłaszcza słabszych i mniej sprawnych, a także rozwijali postawy asertywności. Zajęcia przyczynią się do eksponowania pozytywnych zachowań uczestników, rozwiną poczucie odpowiedzialności za zdrowie własne i innych. W trakcie warsztatów dzieci i młodzieży zostaną przedstawione zasady właściwego współdziałania w grupie, w zespole oraz wzmocnione zostaną zainteresowania i umiejętności ruchowe. W ramach działań świetlicy wychowankowie będą mieli możliwość rozwoju własnej samooceny i samokontroli oraz będą mieli okazję do sportowej rywalizacji. Warsztaty rekreacyjno-sportowe będą zawierały także aspekt wychowawczy, pozwolą zaangażować dzieci i młodzież w ich przygotowanie oraz przeprowadzenie, w tym m.in.: przygotowywanie stanowisk, pomoc przy ich obsłudze, opracowanie regulaminu, przez co nauczą się odpowiedzialności za tworzenie warunków bezpiecznej zabawy. Zainspirują pomysłowość dzieci i młodzieży, dając im poczucie współtworzenia tych zajęć. Celem warsztatów jest stymulowanie i umożliwienie dzieci i młodzieży podejmowania aktywności ruchowej. Ponadto zmotywowanie wychowanków do tego, aby aktywność fizyczna stała się stałym elementem ich stylu życia sprzyjającego podtrzymywaniu i pomnażaniu zdrowia. Dzięki realizacji warsztatów kształtowana będzie u uczestników afirmatywna postawa wobec własnego zdrowia i aktywności ruchowej.

Warsztaty rekreacyjno-sportowe to sposób na pobudzanie wychowanków do aktywności ruchowej.

12. **Zajęcia taneczne** – w ramach zajęć wychowankowie będą mieli możliwość m.in. rozwijać własne zainteresowania taneczne, nauczyć się rozliczania muzyki, otrzymają wskazówki do tworzenia własnych choreografii oraz poznają kilka nowinek, jak pracują nasze mięśnie i jak o nich nie zapominać dbając o własną sylwetkę. Dzięki warsztatom wychowankowie będą mieli możliwość podejmowania prób opanowywania własnego ciała, a także zdobywania świadomości sposobów wykorzystywania różnych jakości ruchu. Zajęcia umożliwią młodzieży poszukiwanie pod okiem specjalisty własnego stylu, nauki improwizacji oraz realizacji zachowań aktorskich na scenie z wykorzystaniem sztuki tańca.

III. **Działania wspierające** – w ramach tych działań wychowankowie korzystają z zajęć językowych oraz konsultacji. W skład tych działań wchodzi: konsultacje językowe: język angielski, konsultacje z przedmiotów humanistycznych, konsultacje z przedmiotów ścisłych, konsultacje psychologa, konsultacje mediatora, konsultacje pedagoga, konsultacje doradcy zawodowego. Celem działań wspierających jest wyrównanie wiedzy wychowanków z różnych przedmiotów. Rozwijanie u wychowanków kompetencji komunikacyjnych z języka angielskiego, rozwoju sprawności językowych dla potrzeb edukacyjnych i zawodowych oraz poszerzenie wiedzy z zakresu kultury krajów anglojęzycznych. Ponadto działania wspierające przyczynią się do rozwoju m.in. takich kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży jak: porozumiewanie się w języku

ojczystym, porozumiewanie się w języku obcym, kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, a także zdolności uczenia się. Ponadto działania wspierające mają także na celu specjalistyczne wsparcie psychologiczne, doradcze związane z kontynuowaniem nauki i przyszłą pracą, mediacyjne i pedagogiczne wychowanków. Dzieci i młodzież będą mogli indywidualnie i anonimowo skorzystać z porad specjalistów co wspomże osiągnięcie celów działania placówki.

1. **Konsultacje z języka angielskiego** – w ramach konsultacji wychowankowie będą mieli możliwość uzupełnienia braków w wiadomościach i umiejętnościach z języka angielskiego. Konsultacje będą uwzględniały różne rodzaje trudności, posłużą podniesieniu poziomu wiedzy dzieci i młodzieży, zachęcą ich do zwiększenia wysiłku w uczeniu się języka angielskiego, zniwelują przykre doświadczenia związane z porażkami wychowanków doświadczanych na lekcjach języka angielskiego poprzez „bezs stresowe” uczenie się pomagające opanować język na poziomie umożliwiającym sprawną komunikację. Podczas konsultacji dzieci i młodzież będą mieli możliwość powtórzenia oraz pogłębienia swojej wiedzy dotyczącej słownictwa i gramatyki języka angielskiego. Dzieci i młodzież będą rozwijali swoje umiejętności i poprawność wypowiedzania się w języku obcym, zwiększą zasób słownictwa języka obcego, rozumienia poleceń, kształcili koncentrację uwagę, myślenie i pamięć. Konsultacje wspomogą nabycie przez wychowanków umiejętności poprawnego stosowania środków językowych służących do wyrażania różnorodnych intencji oraz stanów emocjonalnych adekwatnych do sytuacji komunikacyjnych. Przyczynią się do poszerzenia repertuaru środków językowych służących do wyrażania różnych intencji oraz przeciwiczenia różnych sytuacji komunikacyjnych. Dzieci i młodzież w trakcie konsultacji wdrożą się do samodzielności poprzez kształtowanie technik uczenia się.
2. **Konsultacje z przedmiotów ścisłych** – w ramach konsultacji będzie udzielana pomoc z przedmiotów humanistycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i patologiami mającej trudności. Konsultacje będą miały na celu wytłumaczenie, powtórzenie i przygotowanie materiału przerabianego w szkole przez wychowanków. W skład przedmiotów ścisłych z których dzieci i młodzież będą mogli uzyskać pomoc zaliczamy: matematykę, fizykę, chemię.

3. **Konsultacje psychologa** – w ramach konsultacji psychologicznych będą podejmowane działania związane z informowaniem i wyjaśnianiem zagadnień związanych z różnorodnymi zagrożeniami, z którymi dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym i patologiami mają kontakt na co dzień w swoim życiu. W ramach konsultacji psycholog będzie tłumaczył, jak poradzić sobie z trudnymi sytuacjami, które już występują lub które mogą pojawić się w przyszłości oraz jak unikać negatywnych konsekwencji różnych zdarzeń. Będzie koncentrował się także wokół rozwiązywania konkretnych problemów. Jego zadaniem będzie naświetlenie możliwych przyczyn zaistniałej sytuacji, mechanizmów nasilających problem oraz możliwych strategii działania wraz z ich konsekwencjami. Konsultacje mają także wskazać na szerszy kontekst danej trudności. Spotkanie z psychologiem ma pomóc w uporządkowaniu pewnych faktów, nabraniu dystansu, dostrzeżeniu nowych aspektów całej sprawy oraz ułatwieniu znalezienia najlepszego rozwiązania problemu. Spotkania będą odbywały się w formie rozmowy.
4. **Konsultacje mediatora** – w ramach konsultacji będzie udzielana pomoc i informacja dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym i patologiami mających trudności w rozwiązaniu różnego rodzaju konfliktów, w tym przede wszystkim konfliktów szkolnych, konfliktów rówieśniczych oraz konfliktów rodzinnych. W ramach konsultacji dzieci i młodzież będą mogli uzyskać od mediatora wsparcie w rozwiązaniu konfliktu na zasadzie pokojowego dochodzenie do satysfakcjonujących wszystkie strony konfliktu rozwiązań, nawet w sytuacjach określanych przez wychowanków jako beznadziejne. Mediator będzie udzielał także dzieci i młodzieży wskazówek na temat podstawowych zasad rozmawiania, przedstawiania swoich racji i umiejętności słuchania drugiej osoby. Mediacje będą odbywały się w formie rozmowy. Mediator będzie również udzielał odpowiedzi na pytania wychowanków wysłane za pośrednictwem stworzonego w tym celu komunikatora internetowego.
5. **Konsultacje pedagoga** – w ramach konsultacji będzie udzielana pomoc i informacja dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym i patologiami mających trudności związane z okresem dojrzewania i trudności z niego wynikającymi. Wychowankowie będą mogli uzyskać informacje o swoich prawach i możliwościach uzyskiwania wsparcia od różnych instytucji i organizacji. W ramach

konsultacji pedagog będzie podejmował działania związane z informowaniem wychowanków o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy, kiedy przyjmuje i jakiego wsparcia udziela psycholog, doradca zawodowy, mediator. Konsultacje będą odbywały się w formie rozmowy.

- 6. Konsultacje doradcy zawodowego** – w ramach konsultacji będzie udzielana pomoc i informacja dla dzieci i młodzieży mających trudności w samodzielnym określaniu swoich potrzeb zawodowych, predyspozycji zawodowych potrzebujących wsparcia. Otrzymają porady co do zakresu swojej dalszej ścieżki zawodowej, kierunku kształcenia. Doradca zawodowy będzie posiadał również wiedzę na temat kierunków dalszego kształcenia i zawodów poszukiwanych na rynku pracy oraz oferowanych kursów i szkoleń na terenie województwa świętokrzyskiego. Doradca będzie także pomagał w przygotowaniu lub poprawie CV, listu motywacyjnego i innych dokumentów aplikacyjnych. Spotkania będą odbywały się w formie rozmowy.

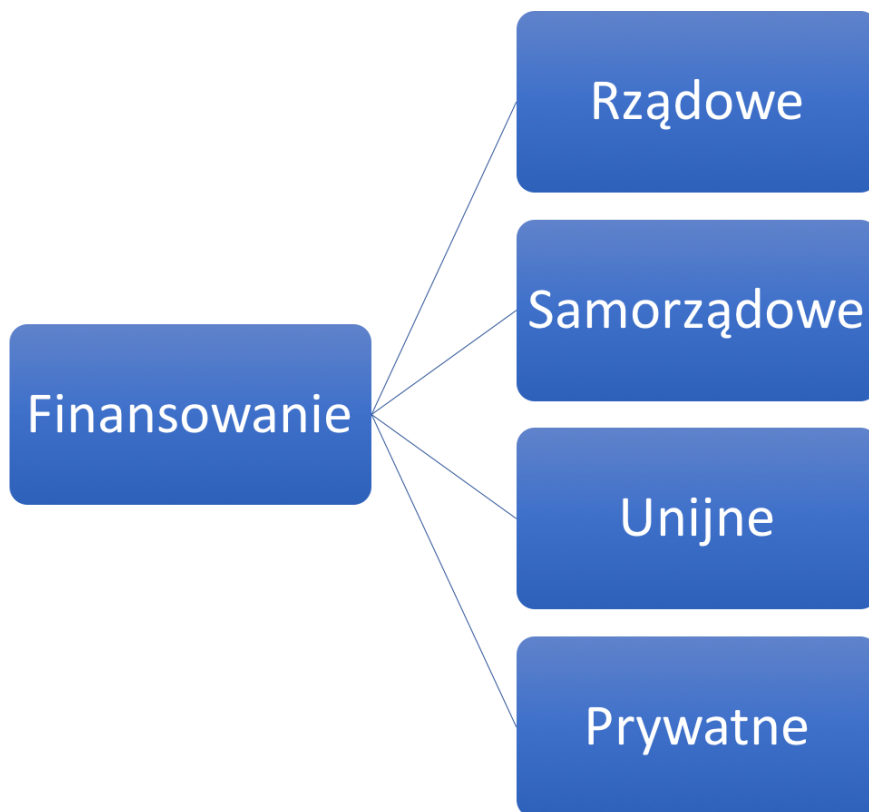
5. Finansowanie działań w oparciu o dostępne programy grantowe

Pomimo pracowania ciekawego i merytorycznego programu działania świetlicy środowiskowej, bez odpowiedniego zabezpieczenia środków finansowych nie będzie możliwe

zrealizowanie zaplanowanych działań i osiągnięcia zamierzonych rezultatów. W ramach propozycji działań w ramach, których można pozyskać środki na działania świetlic możemy wyróżnić:

I. Rządowe:

1. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020 – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – celem programu jest aktywizacja społeczna i zawodowa dzieci i młodzieży. (<http://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/FIO,2017,3905.html>).
2. Działania wspierające i integrujące dziecko oraz rodzinę – Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach – aktywizacja dzieci i młodzieży, organizacja czasu wolnego. (<http://www.kielce.uw.gov.pl/>).

II. Samorządowe:

- 1 Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego konkurs „Świętokrzyskie dla młodych”. <http://www.sejmik.kielce.pl/urząd/konkursy>.

III. Unijne:

- 1 Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego – Urząd

Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – kompleksowe wsparcie opiekuńczo-wychowawcze, osobiste, rodzinne i społeczne. (<http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/>).

2 Program Erasmus Plus. (<http://erasmusplus.org.pl/>).

IV. Prywatne:

- 1 Program „Działaj Lokalnie” PAFW i ARFP. Tematyką są inicjatywy lokalne na rzecz dobra wspólnego. Zasięg programu jest regiony/powiaty/gminy objęte działaniem Lokalnych Organizacji Grantowych. (<http://dzialajlokalnie.pl/>).
- 2 Program „Równać Szanse” PAFW i Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży. Tematyką jest wyrównywanie szans na start w dorosłe życie dla młodzieży od 13 roku życia. Program obejmuje zasięgiem cały kraj – konkurs ogólnopolski. Konkurs regionalny obsługiwany jest przez regionalnych operatorów. (<https://www.rownacszanse.pl/>).
- 3 Program Bank Dziecięcych Uśmiechów – Fundacji Banku Zachodniego WBK – został stworzony z myślą o wsparciu instytucji i organizacji społecznych pracujących na co dzień z dziećmi do 18. roku życia z rodzin potrzebujących. Chcemy wspólnie wskazywać dzieciom pozytywne wzorce, uczyć i otaczać opieką. Program obejmuje zasięgiem cały kraj – konkurs ogólnopolski. (<http://fundacja.bzwbk.pl/2016/10/24/bank-dzieciecych-usmiechow/>).
- 4 Program Bank Ambitnej Młodzieży (BAM) – Fundacji Banku Zachodniego WBK ma na celu uświadomienie młodym ludziom, że od wykształcenia, inicjatywy, aktywności i działalności społecznej zależy nie tylko ich własna przyszłość, ale także przyszłość lokalnego środowiska, narodu i państwa polskiego. Program obejmuje zasięgiem cały kraj – konkurs ogólnopolski. (<http://fundacja.bzwbk.pl/2016/10/24/bank-ambitnej-mlodziezy/>).

7. Analiza finansowa prowadzenia świetlicy

Przedstawiona analiza finansowa odnosi się do prowadzenia Świetlicy Środowiskowej dla grupy 20 dzieci i młodzieży w okresie 1 roku, w założeniu, że będzie ona pracowała 4 godziny dziennie we wszystkie dni robocze.

Lp.	Rodzaj kosztów	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy (w zł)	Rodzaj miary	Koszt całkowity (w zł)
I	Koszty merytoryczne				
	1) Koszty osobowe pracowników: kierownika, wychowawców, instruktorów-wychowawców, instruktorów, specjalistów (wynagrodzenia + pochodne)	12	3000,00	miesiąc	36 000,00
	2) Materiały, produkty i sprzęt do prowadzenia zajęć, sekcji zainteresowań, spotkań	12	500,00	miesiąc	6000,00
	3) Koszty organizacji obozu wakacyjnego (wynagrodzenie kadry, noclegi, wyżywienie, transport)	1	10000,00	miesiąc	10000,00
	4) Koszty ubezpieczenia pracowników Świetlicy	1	100,00	pakiet	100,00
	5) Koszty badań lekarskich	1	150,00	pakiet	150,00
II	Koszty administracyjne				

	1) Umowa zlecenie - obsługa księgową	12	300,00	miesiąc	3600,00
	2) Koszty prowadzenia rachunku bankowego + koszty przelewów	12	25,00	miesiąc	300,00
	3) Koszty najmu pomieszczeń (czynsz + media)	12	1000,00	miesiąc	12 000,00
III	Koszty wyposażenia i promocji				
	1) Koszty wyposażenia i adaptacji Świetlicy	1	4000,00	komplet	4000,00
	2) Środki czystości	12	50,00	miesiąc	600,00
	3) Koszty materiałów promocyjnych	1	500,00	komplet	500,00
	4) Koszty przeglądów urządzeń	1	50,00	sztuka	50,00
IV	Ogółem	-	-	-	73 300,00

Kosztorys został sporządzony na podstawie rzeczywiście obowiązujących stawek za prowadzenie poszczególnych działań. Zawarte w kosztorysie zestawienie środków finansowych pozwoli w pełni zrealizować zaplanowane w ramach „Schematu działania świetlicy środowiskowej w Starachowicach” działania, przez co zrealizowane zostaną cele.

8. Załączniki:

1. Regulamin organizacyjny Świetlicy w Starachowicach
2. Roczny plan pracy Świetlicy w Starachowicach
3. Statut Świetlicy w Starachowicach
4. Roczny plan pracy Świetlicy w Starachowicach w systemie miesięcznym
5. Program Świetlicy w Starachowicach
6. Karta zgłoszenia Dziecka do Świetlicy w Starachowicach

Dokument został opracowany przez Marcina Agatowskiego i Annę Agatowską